

ških kapah. Bil je z neko družino na deželi pri Berlinu. Zvečer pridejo v Charlottenburg, ko je ravno truma vojakov proti Berlinu odrinila. Bilo je že pozno in k hudemu vremenu se je napravljalo, toraj je tudi družina hitela domú. Ko so vojake došli, je bila že taka tema, da so komaj eden drugega vidili. Zdaj je že hudo vreme bilo za petami, zagledajo, da se vojakom kape na verhu svetijo. Bilo je viditi, kakor da bi bil majhen plamen iz njih švigal. Kmalo plameni z vsih kap zginejo. Pogovarjajo se, kaj da to pomeni, kar se spet pokaže in še lepše se jim svetijo kape. Med tem so pa šli, kdor je hitreje mogel, pa to ni nič lučic na kapah motilo. (Dalje sledi.)

Za poduk in kratek čas.

Oče naš, kateri si v nebesih!

Resnična povest *).

Poslovenil Jože Novomeščanski.

1.

„Mati! mati! čujte kak grom! Rekli ste mi, kadar sodni dan pride, bo groza! Al se zdaj sodni dan približuje?

Tako govori mali fantiček k svoji materi, pri kateri je spal, ravno ko strašni gromovi bajtico stresajo in žareči bliski tamno nebo razsvetlujejo.

„Sinek moj! môli „Očenaš“, pravi mati, „bo pa Zvečar pri naji, in se ti ne bo treba bati“.

„Oče naš, kateri si v nebesih“, začne otrok moliti s pobožnim sercom, pa pri besedah „kateri si v nebesih“ — pobilskne in zagromi tako strašno, da fantič, ki rokice proti nebu derži in kleče moli, nazaj na posteljo pade — in vse tiho postane po sobi.

„Kaj ti je moj ljubi Tonček!“ — zavpije prestrašena mati — „za božjo voljo ali ne slišiš?“

Dete ne dá odgovora, in je terdo, kot da bi bilo mrtvo.

V tem hipu nekaj na oknu zaropoče, in možk glas zabučí: odprite! Prestrašeni vdovi je le za otroka. Na to okno v čepine razpade, in dve strašne prikazni se v stanico priplazite. Mati, trepetaje po celem životu, se skrije pod odejo in otroka na svoje persi pritisne. Al kmalo jo dva moža zgrabita in jo iz postelje izvlečeta. Pade na kolena in na vse vprašanje je imela samo le en odgovor: „Oče naš, kateri si v nebesih!“

Zdaj se hudobna človeka k mizi vsedeta in čez gerdo vreme kolneta. Potem začne eden kervav nož na beli postelji brisati, drugi pa žakelj poln cekinov odveže in šteje.

„Oče naš, kateri si v nebesih“ — začne zopet mati moliti. — Oba pa ji odgovarjata s kletvo, ter eden pred njo, nož v rokah deržeč, stopi in ji žuga, jo precej predreti, ako bi še kaj klepetala.

In, kakor da bi se nebesa bile o ti grozovitosti razjezile, spet strašno zagromí. Zdaj pa dete oči odpre, globoko zdihne in moli: „Oče naš —“.

Tolovaja na klečečo ženo pisano pogledujeta, da mati valí detetu: „Tiho, tiho bodi, milček! zdaj ne smeš moliti“.

V tem trenutku pa se zasliši pred bajtico močen strel iz puške. Možah mahoma vstaneta in izvlečeta morivno orožje izpod obleke, ter k oknu stopita, pripravljena na bitev. Strel za strelom pade, ena kugla tudi zadene otroka, kateri na vès glas zakriči, mati mu kervavo rano liže. Strel za strelom se ponavlja, da tudi ženo na desni rami zadene; kri kot rudeč studenec iz rane pridere, al ona nič ne mara. „Otrok moj!“ samo še zakliče in „Oče naš, kateri si v nebesih“.

V tem hipu pa je bila cela hišica v plamenu. Strel za strelom se še sliši, žena k vratam teče — skoraj bi jo bil dim zadušil — in iz goreče hiše beži. Še enkrat zakliče: „Oče naš, kateri si v nebesih!“ — pritisne otroka k sebi in omedlí.

2.

V bolnišnici sv. Jerneja ležita dva hudo ranjena moža.

*) Zgodila se je leta 1573 blizu Dunaja.

Pis.

Janez Rot in Juri Berg sta v nekem gojzdu ne deleč od mesta Korneuburga dva tergovca ponoči napadla, umorila in obropala. S premoženjem ubitih bežita v to samotno hišico, da bi tukaj vedrila zavolj hudega vremena.

Neki lovci, kateri so ju bežati vidili, se podvizajo v hišo za njima, in ker sta se silovita na bran postavila, jo zažgó. Močno sta bila ranjena, vlekli so ju iz hiše, jima rane zavezali, in v bolnišnico peljali. Tudi neko ženo, od ktere so mislili, da je z njima zastopljena, so polno ran v ravno tisti kraj prinesli.

Več tednov je preteklo. Žena se ozdravi, pa nikakor se udati noče, da bi tudi ona kriva bila. Nobenega odgovora niso iz nje spraviti mogli; vedno le po svojem otroku poprašuje, kterege so ji vzeli.

Roparja pa terdita, da je žena ta ž njima zastopljena in da ju je že večkrat pod svojo streho vzela. Al Majdalena Greizler — tako je bilo ženi ime — vse tají. Djali so jo celó na „torturo“. Ko so ji perste stiskali, vpije: „Oče naš, kateri si v nebesih!“

Obljubili so ji otroka nazaj dati, če vse pové. Mati slišati, da bo preljubo svoje dete dobila, reče, da je ropanja deležna. Al to je bila le zvijača — niso ji dali otročiča nazaj. Obsojena je bila, da bo s tolovajama vred ob glavo djana.

Zadnjo noč pred smertjo je smela otroka viditi. O kako je bila srečna nesrečna Majdalena! Žarilo se je že, ona pa še nič na smert mislila ni.

Stanovitno se podá na zadnjo pot — k smerti. Od sveta se ločiti ji je bilo tako lahko, od deteta se ločiti pa tako težko. Mirno položi glavo na brun. Že se zabliška rabelnov meč, in že ga vzdigne — zdaj se zadnja iskrica človečnosti vname v sercu grozovitih tolovajev in na en glas zavpijeta: „ona je nedolžna!“ Rabelnu pade meč iz rok, Majdalena pa moli:

„Oče naš, kateri si v nebesih!“

3.

Malo časa potem — po ponovljeni preiskavi — sta bila roparja ob glavo djana. Kmalo pa bi bila po krivični prisegi tudi nedolžna kri prelita.

Svitla kakor sonce je bila nedolžnost Majdalene, in ko je zadnjikrat hudodelnikoma klenkalo, kleči v nekem samostanu neka žena s svojim otrokom in moli: „Oče naš, kateri si v nebesih!“

Bila je Majdalena in njeno dete.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Siska 14. junija. * Ker se dobra žitna letina pričakuje in ker so potihnile naročila iz morske strani, je žitna cena zadnji čas spet enmalo nižja in pri tem bo menda zdaj tudi ostalo, dokler se prav za gotovo ne bo zvedilo: kolikšen bo letošnji pridelk. Iz Laškega, kjer že žanjejo, se sliši, da bo žita več kot srednjo mero. Na Horvaškem žito prav lepo stoji. Prodalo se je pri nas te dni blizo 4000 vaganov pšenice in 10.000 vaganov koruze, pšenica po 4 fl. 20 kr. do 5 fl., pančovaška po 5 fl. 30 do 45 kr., bečkereška po 6 fl. do 6 fl. 20 kr., — koruza po 3 fl. do 3 fl. 24 kr., oves po 1 fl. 52 kr. do 2 fl. V Karlovcu je kupčija precej živa; za malin v Reki je bilo pred nekimi dnevi 2000 vag. bečkereške in 1000 vag. pančovaške pšenice kupljene.

Iz Gorice. *** V pondeljek so došli naš željno pričakovani knez in višji škof dr. Andrej Gollmayr v Gorico. Kakor od vsih strani visokočasten v Ljubljani, tako slovesno sprejemani so bili med potjo po Notrajskem, na Teržaškem in Goriškem, dokler so zdravi in veseli dospeli v Gorico — prihodnje njih stanovališče. Verhnika jih je perva slavno sprejela, potem pa Postojna, ker razun c. k. okrajnega predstojnika, župana in domače duhovšine je tukaj še 16 duhovnov (dekanov, fajmoštrov in kaplanov) iz mnozih krajev Notrajskega jih pričakovalo, kar je milostljivega kneza toliko bolj razveselilo, ker med mnogimi za-

služenimi dekani in fajmoštri se jim jih je poklonilo sedem, ki so bili prvi njih učenci, ki so bili profesor dogmatike v Ljubljani. Serca so vsim pričujočim veselja poskakovale in marsiktera solzica v očeh je pričala radost, ki je navdajala vse v prijaznih pomenkih z milostljivim knezom. Po kratki postaji v Postojni so se napotili naprej in na vsih postajah slovesno sprejemani so došli v Terst, kjer so jih svitli škof teržaški serčno sprejeli in je višja duhovšina se spodobno poklonila. V Terstu, kjer so imeli knez mnogo opravil, so ostali do pondeljka; v pondeljku pa je za Gorico srečni dan bil, sprejeti svojega višjega cerkvenega vladika. Celo pot od meje višje škofije do Gorice se je obhajal slovesen vhod, ki nam bo v blagem spominu vedno ostal. Poklonila se je novemu vladiku ne le duhovšina, temuč tudi obila množica cesarskih vradnikov, vojaških častnikov in pred vsimi že zunaj mesta mestni župan z odborniki kot namestniki mesta goriškega. Stanujejo svitli knez in bojo menda stanovali do konca julija v poslopji grofa Lantieri-ta, dokler njih stanovališče ne bode do dobrega popravljeno. V nedeljo bojo obhajali prvi nastop višjega duhovnega pastirstva, ktere ga bojo tudi pismeno oklicali v slovesnem listu v latinskem, slovenskem in laškem jeziku. Bog nam jih ohrani mnogo mnogo let!

Iz Celovca. „Danica“ je 14. t. m. za gotovo oznanila, da bo sv. pismo edino le v Ljubljani na svitlo dano. V „Priatelj-u“ od 15. t. m. pa razglasa društvo sv. Mohora sledeče: „Od več krajev gospodje poprašujejo, kaj in kako je zastran sv. pisma, — ali bode kaj ali nič, ali se naročnina prejema ali ne? Dajemo na znanje, da se je že lepo število naročnikov oglasilo in tudi že dnarjev vložilo. Ker se je nam štrana zastran sv. pisma hudo zavozljala, da še sedaj ni razrešena: raztegnemo čas naročil še do konca mesca julija tega leta, in pristavljamo, da nobenemu naročniku ni treba tistih dveh goldinarjev že sedaj poslati, temuč dostije, ako nam pismeno naznani, da ga je volja, naše sv. pismo naročiti si. Tako ni nobene nevarnosti, kaj zgubiti — le ime je treba napisati, poštino plačati in nam listič poslati, kar pa le nekaj krajcarjev znese, in še teh ne, ako kak domorodec imena naročnikov iz svoje okolice nabera. Rokopis, papir in pismenke — vse je pripravljeno, — Bog daj 7 do 800 naročnikov ali saj njih imena — in koj pri priči začnemo! Svoj čas bomo povedali vse jasno, kaj in kako, in še le tedaj bode treba, da gg. naročniki tista dva goldinarja pošljejo“. — Čigavo je po tem takem pravo?

Novičar iz raznih krajev.

Iz Bohinje so se cesar podali v Tarnov, in odtod so čez Rzeszov in Lancut imeli 21. dan t. m. priti v Lvov, poglavno mesto Galicije, kjer bojo tri dni ostali. Na vsih postajah skozi celo pot so bili povsod slovesno sprejemani; posebno praznične priprave za počastenje Njih veličanstva so se pa delale v Lvovu, kjer je že prvi dan, ko so cesar stopili na gališko zemljo, 21kratno gromenje topov in razvitje cesarske zastave (bandera) naznanjalo veseli prihod. V tem, ko bivajo cesar v Galiciji, ogledovaje armado, vojaške in druge naprave, pričakujejo cesarico v Possenhofen-u, njeni domačiji. — To ča dela letos res veliko škodo. V okolici Tabora na Českem je te dni strašna bila; „praž. nov.“ pripovedujejo od toče, po več liber (funtov) težke, in v Kosovi Hori celó od ene, ki je 7 funtov (?) tehtala; veliko živali je ubila, mnogo ljudi hudo ranila. Blizo Bruka na Štajarskem pa je bilo 13. t. m. tudi hudo vreme; iz polja beži 13 oséb hitro domú; po ozki ulici so leteli eden za drugim — kar udari strela v nje in vsih 13 pobije na tla; eno žensko je raztergala popolnoma in ji pete razklalo, 12 se jih je spravilo spet na noge. — Nova priča, kako nevarno je leteti ob hudem vremenu! — V Tirolih delajo povodnji veliko škodo. — Naj novejša novica iz bojišča v Krimu segajo do 17. t. m., pa ne povejo nič posebnega. Obé strani

se pripravljate na novo bitvo. Zavezniki od 16. t. m. napravljajo baterije, s katerimi hočejo zid Redana in Kornilovega baštjona prestreliti. Iz Azije pa, odkodar se dolgo nič slišalo ni, se zdaj sliši, da rusovska armada maršira proti Karsu; kjer tudi od te strani pelje pot v Carigrad (poglej naš zemljovid rus. turšk. bojišča), bo treba zaveznikom paziti tudi na to stran. — Časnik petrogradski od 12. t. m. na dolgo in široko pretresuje pismo francoskega ministra od 5. t. m., v katerem pretresu se še zmiraj volja in up mirne sprave razodeva, in krivda, da so se dunajske pogajanja razbile, pripisuje se le „hudobni volji“ angležke in francoske vlade. — Ker je cesarju Napoleonu že dnarja zmanjkalo za vojsko, ga bo treba spet na pósodo jemati. Ker pa se smé po francoski vladni osnovi to le zgoditi, ako državni zbor dovoli, je ta že poklican na 2. dan prihodnjega mesca. — Milodarov za udove in sirote na Angležkem, katerih možje in očete so konec vzeli v vojski, se je že nabralo blizo 10 milijonov gold.; dosihmal vživa iz tega zaklada milošnjo že 1487 udov, 1802 otrok, ki so zgubili očete, 33 pa popolnoma sirot. — Admiral Napier je unidan rekel, da lani so angležke vojne ladije malo opravile na izhodnjem morji, letos pa menda ne bojo celó nič. — Ustaja Karlovcov v Španii še ni zaterta. — V Bernu v Švajci je stala te dni neka 45 let stara ženska pred porotno sodbo, ki je zažgala dve hiši iz tega namena, da bi jo na vse žive dni zaperli in tako preživili; obsojena le na 11 let, je prosila glasno sodnike za daljšo ječo, ker izpušeno čaka le spet lakota. Čudne reči se slišijo na svetu!

Ženitva kneza Lazara.

Národná serbská.

Poslovenil M. V.

Vino pije car mogočni Stepan
U Prizrenu tam u belem gradu.
Vino toči zvesti sluga Lazo,
Pa le caru čašo prenataka,
In na cara krivo pogledava.
Car pa praša Laza svoj'ga sluga:
Oj, za Boga! zvesti sluga Lazo,
Kar te prašam, povi po pravici,
Kaj ti meni čašo prenatakaš?
Kaj na mene krivo pogledavaš?
Ali konjič se ti je pokvaril?
Ali obleka ti je ostaréla?
Ali blaga mar imaš premalo?
Kaj ti malo je na mojem dvoru?
Odgovarja zvesti sluga Lazo:
Ne hudúj se car besedam mojim,
Kar me prašaš, da povém resnico.
Ni se konjič meni ne pohabil,
Ni obleka meni ostaréla.
Tudi nimam ne premalo blaga,
Vsega dosti je na dvoru tvojem;
Ne hudúj se car besedam mojim,
Ker me prašaš, da povém resnico:
Kolikor za mano slug je prišlo,
Vsi so slugi se ti prikupili,
Vse si sluge, o moj car, poženil,
Jaz ne morem le se prikupiti,
Mene car le nočes oženiti
Za mladosti in lepote moje.
Odgovarja car mogočni Stepan:
Oj za Boga! zvesti sluga Lazo,
Jaz ne morem tebe oženiti
S službenico ne z govedarico;
Za te iščem deklice gosposke
Ino za se dobrega prijatla,
Kteri more biti mi naj bliže,
S kterim hladno hočem vino piti;
Al poslušaj zvesti sluga Lazo:
Jaz sem za te deklico že našel
Ino za se dobrega prijatla

Tam pri starem Jug-Bogdanu
sivem
Milo sestro devet Jugovičev,
Milico naj mlajšo hčerko milo.
Al ne smé se ž njim o tem meniti,
Ni mu lahko tega omeniti;
Ker gosposki je po rodu Bogdan,
Rad ne bode dal deklina slugu.
Al poslušaj zvesti sluga Lazo:
Danes petek, jutri bo sobota,
Po jutrnjem pa nedelja svetla,
Šel tedaj na lov bom na planíno,
In poklical starega Bogdana.
Ž njim še pojde devet Jugovičev.
Ti v planíno pa ne hodi Lazo,
Ampak ti na dvor' ostani belem
In gotovi nam večerjo krasno.
Kadar z lova pridemo s planíne
Vabil jaz bom Juga na večerjo,
Ti pa vabi devet Jugovičev.
Ko na stole vsedemo se zlate,
Ti navali med žganje sladkora,
Pa nanosi vina začernelca.
Kadar se pa napijemo vina
Marsikaj bo stari Jug govoril:
Kak nekteri ste junaci verli.
Ino vzel bo knjige staroslavne
Da bo pravil iz njih zadnje čase,
Ti pak urno teci v tanki turen
In prinesi tisto čašo zlato,
Ki ni davno, kar sem si jo kupil
Ondi v belem gradu Varadinu
Od deklina mlade zlatarice,
Za njo dal pol drugi tovor blaga;
Jo natoči z vinom začernelcom,
Jo pokloni staremu Bogdanu.
Takrat bode se zamislil Bogdan
S čim da tebe Lazo bi obdaril.
Jaz pa bodem ondaj ga opomnil
Milice naj mlajše hčerke mile.
(Konec sledí.)

Današnjemu listu je priložena 29. pôla Vertovcove „obéne povestnice“.